

**ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

_____ Орест ГУК

_____ 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОФІЗІОЛОГІЯ

Галузь знань: А «Освіта»
Спеціальність: А 1 «Освітні науки»
Освітня програма: «Інклюзивна освіта»
Статус дисципліни: вибіркова
Факультет історії, педагогіки та психології
Кафедра соціальної педагогіки та корекційної освіти
Мова навчання українська
Дані про вивчення дисципліни

Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни: год / кредити ЄКТС	Кількість годин						Курсова робота	Вид семестрового контролю	
				Аудиторні заняття					Самостійна робота		Залік	Екзамен
				Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття				
Денна	I	I	120/4	32	16			16	88		-	+
Заочна	I	I	120/4	8	4			4	112		-	+

Робоча програма складена на основі освітньої програми та навчального плану підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти (90 кредитів ЄКТС)

Розробник:

_____ Роман ХАВУЛА, кандидат психологічних наук, доцент

Погоджено гарантом освітньої програми:

_____ Леся СМЕРЕЧАК, кандидат педагогічних наук, доцент

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол від _____ 2025 р. № _____

Завідувач кафедри _____ проф. Мирослав САВЧИН

Затверджено на засіданні науково-методичної ради факультету.

Протокол від _____ 2025 р. № _____

Схвалено вченою радою факультету.

Протокол від _____ 2025 р. № _____

1. МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення навчальної дисципліни «Психофізіологія» – ознайомити студентів з відповідними сучасному рівню розвитку науки уявленнями про психофізіологічні механізми, кореляції і закономірності психічної діяльності та поведінки людини і сформувати в них уміння використовувати ці знання в процесі аналізу психічних процесів, станів, властивостей і поведінки людини. Психофізіологічні механізми життєдіяльності, поведінки, розвитку, навчання та праці людини є предметом дисципліни «Психофізіологія». Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні оволодіти:

а) загальними компетентностями:

ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК 8. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

б) фаховими компетентностями:

ФК 8. Здатність інтегрувати знання у сфері освіти/педагогіки та розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах.

ФК 9. Здатність до використання сучасних інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у освітній та дослідницькій діяльності.

ФК 11. Здатність здійснювати соціально-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі закладу освіти.

в) програмними результатами навчання:

ПРН 1. Знати на рівні новітніх досягнень концепції розвитку освіти і педагогіки, методологію відповідних досліджень.

ПРН 2. Використовувати сучасні цифрові технології і ресурси у професійній, інноваційній та дослідницькій діяльності.

ПРН 9. Здійснювати пошук необхідної інформації з освітніх/педагогічних наук у друкованих, електронних та інших джерелах, аналізувати, систематизувати її, оцінюючи достовірність та релевантність.

ПРН 12. Розробляти та реалізовувати заходи зі створення безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, забезпечувати його якість та ефективність освітнього процесу з урахуванням особливих освітніх потреб, можливостей та здібностей дітей.

2. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Заплановані результати навчання: знання основних наукових досягнень вітчизняної та зарубіжної психофізіології, а також основних понять навчальної дисципліни, а саме: психофізіологія відчуттів та сприймання, психофізіологія мотивації та активності людини, психофізіологія поведінки, особливості вікової психофізіології; уміння визначати міждисциплінарний характер психофізіологічних проблем, їх взаємозв'язки та взаємозалежності; аналіз різних фізіологічних механізмів та принципів функціонування певних структур кори великих півкуль та стовбуру головного мозку; вміння досліджувати фізіологічні механізми психічних процесів і станів, що є основою індивідуальних відмінностей людини;

застосування отриманих знань для пояснення поведінки та діяльності людини, що перебуває на різних етапах онтогенезу.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Згідно з діючою в університеті системою комплексної діагностики знань студентів, з метою стимулювання планомірної та систематичної навчальної роботи, результати складання екзамену оцінюються за уніфікованою рейтинговою (семибальною) шкалою («відмінно» (А), «добре» (В, С), «задовільно» (D, E), «незадовільно» (FX, F) і стобальною системою.

А (90 – 100) – «відмінно» (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок): студент знає основні наукові досягнення вітчизняної та зарубіжної психофізіології, а також основні поняття навчальної дисципліни, а саме: психофізіологія відчуттів та сприймання, психофізіологія мотивації та активності людини, психофізіологія поведінки, особливості вікової психофізіології. Вміє визначати міждисциплінарний характер психофізіологічних проблем, їх взаємозв'язки та взаємозалежності; аналізує різні фізіологічні механізми та принципи функціонування певних структур кори великих півкуль та стовбуру головного мозку; знає як саме досліджувати фізіологічні механізми психічних процесів і станів, що є основою індивідуальних відмінностей людини; застосовує отримані знання для пояснення поведінки та діяльності людини, що перебуває на різних етапах онтогенезу; вчасно виконав й захистив усі види навчальної роботи.

В (82 – 89) – «добре» (вище середнього рівня з кількома помилками): студент знає основні наукові досягнення вітчизняної та зарубіжної психофізіології, а також основні поняття навчальної дисципліни, а саме: психофізіологія відчуттів та сприймання, психофізіологія мотивації та активності людини, психофізіологія поведінки, особливості вікової психофізіології. Вміє визначати міждисциплінарний характер психофізіологічних проблем, їх взаємозв'язки та взаємозалежності; аналізує різні фізіологічні механізми та принципи функціонування певних структур кори великих півкуль та стовбуру головного мозку; загалом знає як саме досліджувати фізіологічні механізми психічних процесів і станів, що є основою індивідуальних відмінностей людини; застосовує отримані знання для пояснення поведінки та діяльності людини, що перебуває на різних етапах онтогенезу; вчасно виконав й захистив усі види навчальної роботи, але припускається незначних помилок.

С (75 – 81) – «добре» (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок): студент на достатньому рівні знає основні наукові досягнення вітчизняної та зарубіжної психофізіології, а також основні поняття навчальної дисципліни, а саме: психофізіологія відчуттів та сприймання, психофізіологія мотивації та активності людини, психофізіологія поведінки, особливості вікової психофізіології. В більшості випадків вміє визначати міждисциплінарний характер психофізіологічних проблем, їх взаємозв'язки та взаємозалежності; аналізує різні фізіологічні механізми та принципи функціонування певних структур кори великих півкуль та стовбуру головного мозку; загалом знає як саме досліджувати фізіологічні механізми психічних процесів і станів, що є основою індивідуальних відмінностей людини; застосовує отримані знання для пояснення поведінки та діяльності людини, що перебуває на різних етапах онтогенезу; вчасно виконав й захистив усі види навчальної роботи, але припускається деяких незначних помилок та неточностей.

D (67 – 74) – «задовільно» (непогано, але зі значною кількістю недоліків): студент на достатньому рівні знає основні наукові досягнення вітчизняної та зарубіжної психофізіології, а також основні поняття навчальної дисципліни, а саме: психофізіологія відчуттів та сприймання, психофізіологія мотивації та активності людини, психофізіологія поведінки, особливості вікової психофізіології. В більшості випадків вміє визначати міждисциплінарний характер психофізіологічних проблем, їх взаємозв'язки та взаємозалежності; аналізує різні фізіологічні механізми та принципи функціонування певних структур кори великих півкуль та стовбуру головного мозку; загалом знає як саме досліджувати фізіологічні механізми психічних процесів і станів, що є основою індивідуальних відмінностей людини; недостатньо застосовує отримані знання для пояснення поведінки та діяльності людини, що перебуває на різних етапах онтогенезу; захист передбачених видів навчальної роботи відбувався з значною кількістю недоліків, володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні, але відчуває труднощі під час розв'язання практико-спрямованих завдань.

E (60 – 66) – «задовільно» (виконання задовольняє мінімальним критеріям): студент на задовільному рівні знає основні наукові досягнення вітчизняної та зарубіжної психофізіології, а також основні поняття навчальної дисципліни, а саме: психофізіологія відчуттів та сприймання, психофізіологія мотивації та активності людини, психофізіологія поведінки, особливості вікової психофізіології. У цілому вміє визначати міждисциплінарний характер психофізіологічних проблем, їх взаємозв'язки та взаємозалежності; задовільно аналізує різні фізіологічні механізми та принципи функціонування певних структур кори великих півкуль та стовбуру головного мозку; не завжди знає як саме досліджувати фізіологічні механізми психічних процесів і станів, що є основою індивідуальних відмінностей людини; недостатньо застосовує отримані знання для пояснення поведінки та діяльності людини, що перебуває на різних етапах онтогенезу; відчуває деякі труднощі під час розв'язання практико-спрямованих завдань; виконав більшість із запропонованих видів навчальної роботи дотримуючись базових вимог.

FX (35 – 59) – «незадовільно» (з можливістю повторного складання): студент на задовільному рівні знає основні наукові досягнення вітчизняної та зарубіжної психофізіології, не у повній мірі знає основні поняття навчальної дисципліни, а саме: психофізіологія відчуттів та сприймання, психофізіологія мотивації та активності людини, психофізіологія поведінки, особливості вікової психофізіології. Недостатньо вміє визначати міждисциплінарний характер психофізіологічних проблем, їх взаємозв'язки та взаємозалежності; задовільно аналізує різні фізіологічні механізми та принципи функціонування певних структур кори великих півкуль та стовбуру головного мозку; не знає як саме досліджувати фізіологічні механізми психічних процесів і станів, що є основою індивідуальних відмінностей людини; недостатньо застосовує отримані знання для пояснення поведінки та діяльності людини, що перебуває на різних етапах онтогенезу; відчуває деякі труднощі під час розв'язання практико-спрямованих завдань; не виконав більшість із запропонованих видів навчальної роботи.

F (0 – 34) – «незадовільно» (з можливістю повторного складання): студент на низькому рівні знає основні наукові досягнення вітчизняної та зарубіжної психофізіології, не у повній мірі знає основні поняття навчальної дисципліни, а саме: психофізіологія відчуттів та сприймання, психофізіологія мотивації та активності людини, психофізіологія поведінки,

особливості вікової психофізіології. Не демонструє уміння визначати міждисциплінарний характер психофізіологічних проблем, їх взаємозв'язки та взаємозалежності; задовільно аналізує різні фізіологічні механізми та принципи функціонування певних структур кори великих півкуль та стовбуру головного мозку; не знає як саме досліджувати фізіологічні механізми психічних процесів і станів, що є основою індивідуальних відмінностей людини; недостатньо застосовує отримані знання для пояснення поведінки та діяльності людини, що перебуває на різних етапах онтогенезу; не виконав усіх видів навчальної роботи.

4. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є відповіді на семінарських заняттях, самостійна робота, співбесіда з лектором, екзамен.

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Психофізіологія в системі наук про людину

Предмет та завдання психофізіології як науки. Категоріальний апарат психофізіології. Основні напрямки психофізіології. Наукові досягнення вітчизняної та зарубіжної психофізіології. Сучасні проблеми психофізіології.

Тема 2. Методи психофізіологічних досліджень

Способи реєстрації і сфера застосування об'єктивних фізіологічних показників, закономірно пов'язаних із психічною діяльністю людини. Методи непрямого вивчення мозку людини. Сучасні методи прямого вивчення мозку людини. Томографічні методи прямого вивчення мозку людини.

Тема 3. Психофізіологія сенсорних процесів

Принципи організації і функціонування сенсорних систем. Особливості сенсорної системи зору. Особливості сенсорної системи слуху. Особливості сенсорної системи шкіри. Особливості сенсорної системи смаку. Особливості сенсорної системи нюху.

Тема 4. Психофізіологія пізнавальних процесів та психофізіологічні механізми емоцій

Проблеми уваги у психофізіології. Автоматичні і контрольовані процеси обробки інформації. Психофізіологічний аналіз підсистем активації. Психофізіологія пам'яті. Психофізіологія мислення. Психофізіологічні основи мови. Поняття класифікація і функції емоцій. Аналіз основних теорій емоцій. Психофізіологічні механізми емоцій. Психофізіологічна діагностика і методи вивчення емоцій.

Тема 5. Психофізіологія спонукальної сфери особистості

Психофізіологія спонукальної сфери: потреби та мотиви людини. Природа відчуття голоду і спраги. Мотивація як чинник організації поведінки. Фізіологічні теорії мотивацій.

Тема 6. Статеві відмінності психофізіологічних функцій

Статеві відмінності в структурі психофізіологічних функцій. Статевий диморфізм нервової системи людини. Статеві відмінності в функціонуванні мозку. Статеві відмінності в когнітивних процесах.

Тема 7. Свідомість як психофізіологічний феномен

Психофізіологічний підхід до визначення свідомості. Основні теорії свідомості. Нейронні механізми свідомості. Психофізіологічні механізми свідомості. Інформаційний підхід до проблеми свідомості. Психофізіологія сну (визначення, види, теорії, стадії).

Тема 8. Психофізіологічне забезпечення діяльності

Поняття психофізіологічного забезпечення діяльності. Психофізіологічний відбір. Принципи та зміст алгоритму психофізіологічного забезпечення діяльності. Дослідницькі методи психофізіологічного забезпечення діяльності. Оптимізаційні методи психофізіологічного забезпечення діяльності.

Перелік семінарських занять

- Фундаментальні основи психофізіології як науки
- Загальна характеристика методів психофізіологічних досліджень
- Психологічні особливості психофізіології сенсорних процесів
- Психологічні особливості психофізіології пізнавальних процесів та психофізіологічні механізми емоцій
- Психологічні особливості психофізіологічних основ мови
- Свідомість та несвідоме як психофізіологічний феномен
- Психофізіологія сну та стресу як основних функціональних станів
- Психологічні особливості психофізіології діяльності особистості

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота здобувача вищої освіти з навчальної дисципліни містить: опрацювання теоретичного матеріалу, виконання завдань згідно з переліком компетентностей, що формуються в межах кожної теми навчальної програми та підготовку до екзамену.

Критеріями оцінювання самостійного завдання є: ступінь виконання (4 бали); рівень самостійності (4 бали); повнота розкриття (4 бали); обґрунтованість та аргументованість основних структурних компонентів (4 бали); якість оформлення (4 бали). Максимально 20 балів.

Обов'язкові елементи завдання для самостійної роботи:

1. Титульна сторінка (кафедра психології; тема завдання для самостійної роботи, виконавець, Дрогобич 2025 р.).
2. Зміст (назви всіх розділів, параграфів з вказуванням номерів сторінок)
3. Вступ (актуальність, мета та основні завдання).
4. Основна частина (аналіз наукової літератури; розкриття поставлених завдань).
5. Висновок (систематизація та підсумки основної частини, пропозиції та рекомендації щодо подальшої роботи над проблематикою).

6. Список використаних джерел (не менше 10 джерел, які оформлені відповідно до вимог)

URL: https://www.dkpp.com.ua/wp-content/uploads/2023/11/bibliohrafichnyi_opys_stu_83022015.pdf

Обсяг самостійного завдання від 5 до 10 сторінок. При розкритті теми доцільно звертати увагу на зарубіжних та вітчизняних науковців, які займались обраною Вами проблематикою. Головний критерій: глибина розкриття змісту теми.

Перелік тем:

- Опрацювання теоретичного матеріалу до СЗ 1. Підготувати реферативне повідомлення за однією з тем: 1. Історія розвитку системного підходу. 2. Системний підхід в психології. 3. Системна психофізіологія як новий напрям психології. **Творче завдання:** 1. Детально опишіть, базуючись на методологічних засадах-теорії функціональних систем, який-небудь (на вибір) поведінковий акт людини.
- Опрацювання теоретичного матеріалу до СЗ 2. Підготувати реферативне повідомлення за однією з тем: 1. Психофізіологія - історія розвитку. 2. Психофізіологічна проблема. 3. Перспективи розвитку психофізіології. 4. Методи дослідження електричної активності шкіри. 5. Методика поліграфного дослідження. 6. Методика досліджень нейродинамічних властивостей людини. 7. Використання самооцінки в психофізіологічних дослідженнях. 8. Перспективи розвитку методів психофізіологічних досліджень. **Творче завдання:** 1. Наведіть факти дійсності, які б могли слугувати на користь того чи іншого підходу до вирішення психофізіологічної проблеми. 2. Ознайомтесь з відповідною літературою та визначте, яким чином, якщо б Вам довелося проходити дослідження на "детекторі брехні", Ви могли б спробувати його "обманути"?
- Опрацювання теоретичного матеріалу до СЗ 3. Підготувати реферативне повідомлення за однією з тем: 1. Основні принципи філогенетичного та онтогенетичного розвитку нервової системи. 2. Сутність та особливості функціонування першої та другої сигнальної систем. 3. Розвиток уявлень про мозок і психіку. **Творче завдання:** 1. Поясніть, чому під час уражень лівої півкулі головного мозку, травмується права частина тіла і навпаки? 2. Поясніть, чому у деяких випадках під час уражень мозку людина втрачає мовні функції, а у деяких – ні?
- Опрацювання теоретичного матеріалу до СЗ 4. Підготувати реферативне повідомлення за однією з тем: 1. Роль нейромедіаторів у функціонуванні нервової системи живих організмів. 2. Регуляція нейронної активності. 3. Гематоенцифалічний бар'єр та його роль у нервовій діяльності. **Творче завдання:** 1. Поясніть, яким чином алкоголь потрапляє у мозок людини? 2. Поясніть, які фізичні та хімічні процеси сприяють появі нервового імпульсу.
- Опрацювання теоретичного матеріалу до СЗ 5. Підготувати реферативне повідомлення за однією з тем: 1. Історія розвитку уявлень про адаптацію. 2. Чинники адаптації. 3. Особливості адаптації до екстремальних умов. **Творче завдання:** Опишіть, виходячи із власного досвіду, як відбувався на різних рівнях процес вашої адаптації до навчання у вузі?
- Опрацювання теоретичного матеріалу до СЗ 6-7. Підготувати реферативне повідомлення за однією з тем: 1. Сон у життєдіяльності людини. 2. Кероване сновидіння - реальність чи вимисел. 3. Порушення сну. 4. Стан та ефективність діяльності людини. 5. Класифікація станів людини. 6. Чинники стресу. **Творче завдання:** 1. Подумайте, яким чином можна б було визначити індивідуальну потребу людини у сні за різних умов. 2. Опишіть відмітні ознаки

стомлення, які настають внаслідок інтенсивної розумової та важкої фізичної праці. Які із них є спільними, а які різними?

- Опрацювання теоретичного матеріалу до СЗ 8. Підготувати реферативне повідомлення за однією з тем: 1. Суспільна та трудова діяльність у розвитку свідомості людини. 2. Мова і свідомість. 3. Історія розвитку наукових поглядів на свідомість. 4. Несвідоме як психічний феномен. 5. Сучасні дослідження підпорогового сприйняття. 6. Гіпноз - реальність і вимисел. **Творче завдання:** 1. Постарайтесь навести як можна більше прикладів різних контекстів (побутових та наукових), у яких може вживатися поняття "свідомість", "несвідоме".
- Опрацювання теоретичного матеріалу до СЗ 9-10. Підготувати реферативне повідомлення за однією з тем: 1. Значення емоцій в життєдіяльності людини. 2. Емоції і спілкування. 3. Сучасні теорії емоцій. 4. Спостереження за проявом емоцій **Творче завдання:** 1. Подумайте, у яких випадках ті ж самі емоції є стеничними (сприяють досягненню мети поведінки чи діяльності людини), а у яких астенічними (перешкоджають досягненню мети)? 2. Подумайте, як можна на основі спостереження виявити певні установки і неусвідомлювані мотиви людини.
- Опрацювання теоретичного матеріалу до СЗ 11. Підготувати реферативне повідомлення за однією з тем: 1. Зір у людини і тварин. 2. Звичайний і музикальний слух. 3. Тренування вестибулярної системи. 4. Рецептори шкіри. 5. Фізіологічне і психологічне значення смаку і запаху їжі для людини. **Творче завдання:** 1. Виділіть спільні та відмітні властивості різних сенсорних систем людини.
- Опрацювання теоретичного матеріалу до СЗ 12. Підготувати реферативне повідомлення за однією з тем: 1. Рухова діяльність і розвиток людини. 2. Управління руховою діяльністю. 3. Рухова діяльність у життєдіяльності людини. **Творче завдання:** 1. Подумайте, як би Ви побудували навчання новачка якій-небудь порівняно складній руховій діяльності.
- Опрацювання теоретичного матеріалу до СЗ 13. Підготувати реферативне повідомлення за однією з тем: 1. Психофізіологічні механізми пам'яті. **Творче завдання:** Подумайте, яким чином відбувається взаємодія різних пізнавальних процесів у якому-небудь (на вибір) важливому аспекті життєдіяльності людини?
- Опрацювання теоретичного матеріалу до СЗ 14. Підготувати реферативне повідомлення за однією з тем: 1. Мовлення у філо- та онтогенетичному розвитку людини. 2. Вклад П. Брока і К. Верніке у дослідження мовних функцій людини. **Творче завдання:** Поясніть, як взаємодіють такі відділи кори півкуль головного мозку, як зона Брока і зона Верніке у мовленнєвому процесі. Покажіть це на прикладі вашого повідомлення цієї інформації.
- Опрацювання теоретичного матеріалу до СЗ 15. Підготувати реферативне повідомлення за однією з тем: 1. Мислення як психофізіологічний процес. 2. Психофізіологічні механізми мислення. **Творче завдання:** Подумайте, яким чином відбувається взаємодія різних пізнавальних процесів у якому-небудь (на вибір) важливому аспекті життєдіяльності людини?
- Опрацювання теоретичного матеріалу до СЗ 15. Підготувати реферативне повідомлення за однією з тем: 1. Діяльність в розвитку людства. 2. Працездатність та ефективність діяльності. 3. Психофізіологічні зміни при виконанні діяльності. 4. Сучасні методи психофізіологічного відбору. 5. Діагностика стану при здійсненні психофізіологічного забезпечення діяльності. 6. Моніторинг психофізіологічного стану. **Творче завдання:** 1. Проаналізуйте та докладно опишіть

фактори ефективності діяльності якого-небудь (на вибір) виду діяльності. 2. Опишіть психофізіологічне забезпечення на прикладі якого-небудь (на вибір) виду діяльності?

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Упродовж семестру студент має можливість виконати одне завдання, самостійно обравши одну з запропонованих тем (один з аспектів теми). Результати роботи оформляються у вигляді повідомлення обсягом до 10 сторінок друкованого тексту.

Обов'язкові елементи індивідуального завдання:

1. Титульна сторінка (кафедра психології; тема індивідуального завдання, виконавець, Дрогобич 2025 р.).

2. Зміст (назви всіх розділів, параграфів з вказуванням номерів сторінок)

3. Вступ (актуальність, мета та основні завдання).

4. Основна частина (аналіз наукової літератури; розкриття поставлених завдань).

5. Висновок (систематизація та підсумки основної частини, пропозиції та рекомендації щодо подальшої роботи над проблематикою).

6. Список використаних джерел (не менше 10 джерел, які оформлені відповідно до вимог)

URL: https://www.dkpp.com.ua/wp-content/uploads/2023/11/bibliografichniy_opys_stu_83022015.pdf

Обсяг індивідуального завдання від 10 до 15 сторінок. При розкритті теми доцільно звертати увагу на зарубіжних та вітчизняних науковців, які займались обраною Вами проблематикою. Головний критерій: глибина розкриття змісту теми. Бали нараховуються: ступінь виконання завдання, поставленого перед студентом – 5; рівень самостійності у написанні роботи – 5; мовне оформлення, якість бібліографічного опису, наявність посилань на список літератури у тексті роботи – 5. Перелік тем:

1. Роль нейромедіаторів у функціонуванні нервової системи живих організмів.
2. Гематоенцифалічний бар'єр та його роль у нервовій діяльності.
3. Сон у життєдіяльності людини. Порушення сну.
4. Стрес та чинники його виникнення.
5. Мова і свідомість. Вплив мови на формування свідомості.
6. Несвідоме як психічний феномен.
7. Значення емоцій в життєдіяльності людини.
8. Слухові відчуття людини. Звичайний і музичний слух.
9. Фізіологічне і психологічне значення смаку і запаху їжі для людини.
10. Сенсорні процеси людини та особливості їх розвитку.
11. Вестибулярна система людини та особливості її тренування.
12. Рухова активність і розвиток людини.
13. Пам'ять та її механізми. Роль РНК і ДНК у процесах пам'яті.
14. Системи головного мозку і пам'ять.
15. Мислення як психофізіологічний процес.
16. Взаємозв'язок мислення і мовлення. Мовлення у філогенетичному та онтогенетичному розвитку людини.
17. Вклад П. Брока і К. Верніке у дослідження мовних функцій людини.
18. Анатомія і фізіологія міжпівкульних відмінностей. Особливості розумової діяльності людини «правшів» і «лівшів».

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Засвоєння здобувачами вищої освіти теоретичного матеріалу перевіряється шляхом усного опитування за темами семінарських занять, виконувати завдання за змістом теми, виконання завдань для самостійної роботи. Студенти повинні бути готові до групового контролю на практичних заняттях (тестування, фронтальне опитування, дискусія). Співбесіда з лектором обов'язково включає контроль за темами, винесеними на самостійне опрацювання.

Семестрова підсумкова оцінка (екзамен) визначається як сума балів з усіх видів навчальної роботи. Розподіл 100 балів між видами робіт:

Поточна успішність					Екзамен
Усні відповіді	Самостійна робота	Індивідуальні завдання	Співбесіда з лектором	Сума	
40 (8 занять по 5 балів)	20	15	25	100	100
Ваговий коефіцієнт			0,6		0,4

Екзамен за талоном №2 і перед комісією проводиться в усній формі з оцінюванням за стобальною шкалою.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Програми для забезпечення інтернет конференцій. Платформа ZOOM.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Галян І.М. Основи психофізіології та фізіології вищої нервової діяльності. Навчально-методичний посібник. Др. 1999. 220 с.
2. Клименко В.В. Механізми психомоторики людини. К., 1997. 192 с.
3. Кокун О.М. Оптимізація адаптаційних можливостей людини: психофізіологічний аспект забезпечення діяльності: Монографія. К.: Міленіум, 2004. 265 с.
4. Кокун О.М. Психофізіологія. Навчальний посібник. К: Центр навчальної літератури, 2006. 184 с. URL: https://www.dkpp.com.ua/wp-content/uploads/2020/04/kokun_psykhofiz.pdf
5. Корольчук М.С. Психофізіологія діяльності: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. К.: Ельга, Піка-Центр, 2003. 100 с.
6. Макарчук, М. Ю., Куценко, Т. В., Кравченко В.І., Данилов С.А. Психофізіологія: навчальний посібник. К. : ООО «Інтерсервіс», 2011. 329 с.
7. Малхазов О.Р. Психологія та психофізіологія управління руховою діяльністю. К.: Євролінія, 2002. 320 с.
8. Психофізіологічне забезпечення готовності студентів до педагогічної діяльності: монографія/ [за ред. О.М.Кокуну]; Академія педагогічних наук України. Інститут психології ім. Г. С. Костюка. К.: Пед. думка, 2008. 296 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/1607/1/%D0%9A%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BD_%282008%29_%D0%9F%D0%A4.pdf

9. Психофізіологія: навч. посібник/ В.О.Кабашнюк, В.К.Гаврилькевич. Львів: Новий Світ-2000, 2006. 200 с.

10. Психофізіологія: словник основних понять/ ДДПУ ім. І. Франка ; упоряд. І. М. Галян. Дрогобич: РВВ ДДПУ ім. І. Франка, 2018. 68 с.

11. Тітов І.Г. Вступ до психофізіології: навч. посіб. [для студ. ВНЗ]/ І.Г.Тітов.К.: Академвидав, 2011. 296 с.

12. Філіппов М.М. Психофізіологія людини: навч. посіб. [відп. ред.: М. В. Дроздецька] Київ: МАУП, 2003. 136 с. URL: https://maup.com.ua/ua/navchannya-u-maup/library/pidruchniki/psihologiya/psihofiziologiya_lyudini.html

Допоміжні

13. Khavula R., Khurtenko O., Bereziak K., Vdovichenko O., Onishchenko N., Liebiedieva S. Psychological Analysis of Occupational Conditions in Extreme Environments and the Structure of Non-Standard Situations. *Brain. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*. 2020. Vol. 11. Iss. 4, Pp. : 132–148. Web of Science (WOS) / URL: <https://brain.edusoft.ro/index.php/brain/article/view/1077>

14. Khavula, R., Chuyko, O., Rodina, N., Korniienko, I., Bogdan, Z., & Kichuk, A. Stress Resistance of Personality in the Conditions of Organizational Culture in Ukraine. Specific Dependent Phenomena. *BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*, 2024 . 15 (2), 175-190. Web of Science (WOS) URL: <https://brain.edusoft.ro/index.php/brain/article/view/1541>

15. Khavula, R.; Lazorko O.; Panchuk N.; Borysiuk O.; Kulchytska A.; Borysenko O. Psychological Safety of the Individual in Normal and Extreme Conditions of Professional Activity: Neurophysiological Aspects. *Brain. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*. 2022. Vol. 13. Iss. 1, Pp.: 324–346. . Web of Science (WOS). URL: <https://brain.edusoft.ro/index.php/brain/article/view/1237>

16. Галян І.М. Методологічні основи психофізіології. Навчально-методичний посібник до курсу «Основи психофізіології та фізіології вищої нервової діяльності». Дрогобич: Видавництво НВЦ «Каменярь» ДДПУ, 2003. 52 с.

17. Галян І.М. Психофізіологія індивідуальних відмінностей. Навчально-методичний посібник до курсу «Основи психофізіології та фізіології вищої нервової діяльності». Дрогобич: Видавництво «Коло», 2003. 48 с.

18. Галян І.М. Психофізіологія психічних процесів і станів. Навчально-методичний посібник до курсу “Основи психофізіології та фізіології вищої нервової діяльності. Дрогобич: Видавництво «Коло», 2003. 68 с.

19. Психофізіологічне забезпечення бойових підрозділів в екстремальних умовах: Метод. посіб. / Під ред. М.С. Корольчука. К.: МОУ, 2001. 175 с.

Інформаційні ресурси

20. https://www.dkpp.com.ua/wp-content/uploads/2020/04/makarchuk_psykhofiz.pdf

21. https://lib.iitta.gov.ua/10038/1/Monograf_2015.pdf

22. https://lib.iitta.gov.ua/712848/1/%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80_2018.pdf

23. <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/454d53bb-ac53-4563-8e72-f402ab986cbf/content>

24. <https://core.ac.uk/download/pdf/161263133.pdf>

25. http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf_anatomii/Biblioteka/Konspekt%20lektsii%20do%20kursu%20Psykhofizilohiia.pdf